

ba. Az elmúlt télen szállította a mulatóba Cs. Juliát, aki azelőtt a belvárosi plébánián volt szobaleány. Ha Olbach asszonynak leányra volt szüksége, csak sürgönyözött vagy levelet írt Grosz Máriának, aki kifogástalanul liferálta a friss portékát. *Dorozsmai* mulatóba is szállított leányt Grosz Mária. A közvetítésért *harminc-negyven korona* jutalomban részesült. Az áldozatokat mindig ügyesen kelepébe esalta.

Bapkó detektív, aki a nyomozásban segít, a Rosenberg-féle cselédszerző irodában találkozott K. Róza szakácsnővel, akit Grosz Mária *négy évvel ezelőtt* egy temesvári mulatóba szállított. Ő maga utazott vele a mulatóba.

A felsoroltakon kívül sok olyan adat van még, amelynek a bizonyítása kiegészítésre vár. A rendőrség telefonon fölszólította a rendőrséget, hogy hallgassa ki Fábrik Péter és Krusovszkiné zentai korezmárosokat. T. Mária és Erzsébet ügyében pedig a makói rendőrséget hívta föl a szegedi rendőrség.

A bűnügy földerítése gondos munkát igényel, a nyomozás több napig tart. Már eddig is megállapítható azonban, hogy Grosz Mária boltja leánykereskedő bűntanyája, amely már rég megérett a kipusztításra.

Lecsukatott tizennyolc aratót a Pallavicini-uradalom.

(*Saját tudósítónktól.*) A Pallavicini-uradalom Baksi-majorjából csütörtökön délután tizennyolc aratót szállítottak a szegedi ügyészség fogházába. Megszegték a szerződést, az uradalom feljelentette az esetet a főszolgabírónak, a főszolgabíró pedig huszonöt-huszonöt napi elzárásra ítélte a szerződészegő munkásokat. Az elítélt aratókat közrefogták a csendőrök és meg sem állottak a szegedi törvényszékig. A népies viseletű csoportnak az utcákon sok bámulója akadt, az élénkebb fantáziájuk már tömeggyilkosságra vagy parasztlázadásra gondoltak.

Pallavicini örgróf Baksi-majorjában tehát az aratómunkások letették a kaszát, a kövér buzakalászokat vidáman lengeti a szél. Az örgrófnak lihegve újságolták a hirt: sztrájk ütött ki a majorban! Az excellenciás ur valószínűleg dühbe gurult, finom főuri arcborét elfutotta a fölindultság lázas pirossága és szólt:

— Hogy mernek velem azok a parasztok kukoricázni! El velük a főbíróhoz, az majd elbánik velük.

Minden az örgróf óhaja szerint történt. Az aratók megbűnhődtek, amiért kukoricáztak és most a tizezer holdakon peng a csendőrszuronytól megrémült aratók kaszája. Dalolnak és fütyürésznek, a pajzán leányoknak lobog a kendője. Ugy kaszálnak, mintha minden buzaszem a kötényükbe hullana és aztán cipelnék hazafelé, az ütött-kopott kis tanyaházba. Az elfojtott keserűség pedig ott lázong a paraszti lelkekben, amíg lángra nem gyul a szikrája...

Nincs rendjén ez a fogházbatuszkolás, sem az örgrófok haragos föllobbanása. Tizennyolc arató, mind becsületes tömörkényi paraszt, fittyet hányt a szerződés-

nek, nem állt munkába. Keveselték a bért, amiért aratási időre lekötötte a munkájukat az uradalom. A tömörkényi paraszt nem ismeri a jogot, az igazságról meg úgy vélekedik, hogy a főbíró azt kinék-kinek a nadrágzsebéből osztogatja. Nem sokat teketóriáztak tehát, hanem összebeszéltek és faképnél hagyták az örgróf uradalmát. Ismételjük: keveselték a bért. Télviz idején leszegődtek már az aratási munkára, amikor a tanyaházban hijján volt az eleség. A megszurulás idején könnyen hajlik az ember dereka, még olyan szerződésre is aláírták a nevét, ami nem esik valami nagyon az injére. A tömörkényiek is aláírták a szerződést. Most pedig, amikor már arcukba lengett a buzakalász és a tekintetük végigsiklott a pompás termésen, ajkukra tolt a súlyos elhatározás: nem állunk munkába! Milliőkat arat az örgróf — gondolták — legalább jókora morzsát juttason nekünk is belőle. Százezer holdak büszke fejedelme azonban nagyuri gesztussal a főbíróhoz utasította a tömörkényi parasztokat és az a gesztus egész a börtönajtóig kísérte őket.

Csodálatos, a kisbirtokosok földjén nem lázonganak az aratók. Néhány száz hold gazdája megérti a munkások kívánságát. Még a főbíró és a csendőrszurony ijesztésére sincs szükség. A százezer holdak urai azonban minden aratási időn megtöltetik a fogházakat, mert „kukoricáztak” a tömörkényi parasztok. Szürke kis koronáért csendőrszuronyt szegeznek a munkás mellének, ugyanakkor pedig százezrekkel tömők meg az uradalom pénztárát.

Az a népies viseletű tizennyolc, akiket Szeged utcáin fogházba hurcoltak, szomorú magyar tünet.

Ezzel a fájdalmas aktussal kapcsolatban érdekes történetet jegyzünk föl. Az ügyészségi kiadó szobájában történt az eset. A hivatalos könyvbe beírták a munkások nacionáléját.

— Apró Antal! — kiáltotta az ügyészségi hivatalnok.

— Itt vagyok!

A hivatalnok kétkedően rázta a fejét.

— Hány éves maga? — kérdezte.

— Huszonöt vónék.

— Ide az van beírva, hogy Apró Antal ötvenöt esztendő!

— Az az apámnak az ideje, azt is Apró Tóninak hijják.

— Hát az édes atyjának kell kitölteni a büntetést!

— Az most betegős, hát mondok, majd én leszolgálom helyötte böcsülettel azt a huszonöt napot...

Az önfeláldozó fiut fölvilágosították, hogy ilyesmit nem enged meg a törvény. Ifjabbik Apró Antal erre busan lekullogott a törvényszékről. Az ügyészség az esetről értesítette a főszolgabíró, aki majd most Apró Antalt, a betegest és ötvenötévest, bekisérteti az ügyészség fogházába.

Rendőri vadászat uri nőkre.

— A nagyváradi rendőrség szennyese. —

(*Saját tudósítónktól.*) A nagyváradi rendőrség csunya botránya dagad. Most már letagadhatatlan tény látszatát kezdi felölteni az a skandalózus eset, hogy kedden korán este a villanyfényes város kellős közepén egy urileányt, tisztes polgári szülők kifogástalan erkölcsű gyermekét, menyasszonyt, akinek két hét múlva lesz az esküvője, valamelyik civilruhás rendőr igazolásra szolgáltatta fel, be kísért a rendőrségi épületbe, ahol az ügyletes tiszt kijelentette előtte, hogy reggel orvosi vizsgálatra fogja vinni, utóbb letartóztatta, földalatti fogdába csukatta és csak a botránytól való félelmében engedte kissé később szabadon. Tegnap aztán figyelemreméltó fordulat állt be a letartóztatott menyasszony ügyében, amelyben Gerő Ármán nagyváradi főkapitány a legrigorózusabb vizsgálatot ígérte meg.

Tegnap jelentkezett a letartóztatás első közvetlen és érdektelen ténytanuja. Délelőtt a Royal-kávéházban jelentkezett L. L. nagyváradi urileány letartóztatásának egyik tanuja, B. Erzsébet kávéházi takarítónő személyében.

Férjes asszony letéte, bár igazolta lakását, megnevezte foglalkozását és megjelölte hozzátartozóit, őt is előállították, letartóztatták, reggelig fogva tartották és közölték vele, hogy orvosi vizsgálatra fogják vinni. Ezeket adta elő B. Erzsébet és hozzáfűzte, hogy amit elmondott, arra hitet mer tenni.

B. Erzsébet következőképp beszélt el azután a történeteket:

— Férjes asszony vagyok, állandó lakásom van, itt laknak a rokonaim. A férjemtől most különváltan élek. A Royal-kávéházban hosszabb idő óta takarítónőnek alkalmaztak és ma is itt dolgozom. A rendőrséggel soha semminemű dolgom nem akadt, kivéve, mikor egyszer panaszt tettem, mert egy volt gazdám a fizetésemből 10 koronát lehuzott. Azóta tájéka se jártam a rendőrségnek. Kedden este fél hét órakor, mielőtt haza mentem volna, az egész napi munkától kimerülten, a Széchenyi-téren akartam rövid ideig sétálni. Alig járkáltam azonban egy-két percig, elébem toppant Méhes Lajos rendőr. Civilruhában volt, de tudom, hogy nem tévedek a személyében, mert a sógorom házatájáról ismerem, mert megszólított:

— Kisasszony, igazolja magát. Én titkosrendőr vagyok. Detektív.

— Mért igazoljam magam? Nem tettem én semmi rosszat. Különben B. Erzsébet férjes asszony vagyok, a hozzátartozóim igazolhatnak. Menjünk a lakásomra. Megmondtam a címemet.

— Oda nem megyünk, hanem jöjjön velem a rendőrségre.

Megijedtem és tiltakoztam.

— Én nem megyek a rendőrségre, nincs ott semmi dolgom. Inkább tessék a Royal-kávéházba bejönni ott majd igazolnak.

— Jó, menjünk, — mondta a rendőr, de alig haladtunk valamiképpen, már megállt:

— A Royalba nem megyek, mert nem akarom, hogy botrány legyen a dologból. Jöjjön csak a rendőrségre!

Hiába ellenkeztem, kértem, Méhes Lajos előállított Vass Árpád ügyeletes tisztviselő elé. Vass Árpádot még akkortájból ismerem, amikor régebben panaszt tettem a cselédugyosztályon. Ő ezekkel a szavakkal fogadott:

— Na már megint itt vagy? Tiltakoztam, mire ő ezt felelte:

— Ne hazudj, ismerünk már jól, elégszer volt veled dolgom.

— Volt egyszer, igaz, — feleltem, — de nem rosszaság miatt. Én tettem akkor panaszt...

— Tovább se folytathattam, Vass Árpád kijelentette, hogy reggelig lecsukat és akkor majd orvosilag megvizsgáltat. — Ellenkeztem, de a rendőrök megragadtak és lehurcol-